

Reis door de tijd
Handleiding – v2.0

Document versie 1.3

De Kaarttoepassing

1	Kaarttoepassing kiezen	5	Bekijken op volledige schermgrootte
2	Zoeken	6	Coördinaten en schaal
3	Help, disclaimer en bronnen	7	Kaarten vanaf 1712 tot heden bekijken
4	Delen	8	In- en uitzoomen

1. Kaarttoepassing kiezen

Bij opstart van een kaarttoepassing zie je links een venster met andere mogelijke Geopunt-kaarttoepassingen. Kiezen voor een andere kaarttoepassing dan deze waarin je actief werkt gebeurt via het uitschuifbaar paneel links op de kaart. Wanneer dit paneel dicht is kan je het altijd terug zichtbaar maken via de knop

Dit zijn de beschikbare Geopunt-kaarttoepassingen en wanneer je welke toepassing het best gebruikt:

- **Bouwen:** al wie bouwplannen heeft, kan in deze toepassing informatie raadplegen over geluidsbelasting, risico op overstroming, de dichtstbijzijnde Seveso-bedrijven, rioleringen, gewestplanbestemming, enz...
- **Geopunt-kaart:** voor opzoeken van interessante plaatsen, tonen van geografische kaarten bovenop een achtergrondkaart, tonen van eigen geografische services of KML-data op de kaart, routeberekening, hoogteprofiel opvragen en voor meten en tekenen op de kaart.
- **Gewestplan:** raadplegen van het 'Gewestplan' van Vlaanderen.
- **Hinder in kaart:** wil je meer weten over actuele en geplande werkzaamheden en andere hinder op de weg, start dan de 'Hinder in kaart'-kaarttoepassing op.
- **Hoogtekaart:** biedt het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen aan en de mogelijkheid om een hoogteprofiel op te vragen aan.
- **INSPIRE:** voor het tonen van INSPIRE-datasets op de kaart.

- **Recht van voorkoop – themabestand:** via deze toepassing kan je opzoeken of er een recht van voorkoop geldt op een bepaald perceel in Vlaanderen.
- **Reis door de tijd:** via een aantal historische kaarten kan je zien hoe plaatsen geëvolueerd zijn doorheen de tijd.
- **Vergelijk kaarten:** biedt de mogelijkheid om kaarten met elkaar te vergelijken aan.
- **Vrije tijd:** in één oogopslag tal van toeristische trekpleisters, sportaccommodaties, speelzones, bibliotheken,... in jouw buurt.
- **Waterlopen:** deze applicatie biedt je een overzicht van de gegevens van de Vlaamse Hydrografische Atlas (VHA).
- **Wonen en leven:** in één oogopslag de dichtstbijzijnde kinderopvangcentra, scholen, sportaccommodaties, parkings, .. in jouw buurt.

Klik op de afbeelding in het links uitschuifbare venster om de gewenste kaarttoepassing op te starten. Aangeduide plaatsen, gekozen achtergrond, getekende routes of geometrieën worden meegenomen van je start-kaarttoepassing naar je nieuw gekozen kaarttoepassing, tenminste wanneer deze functionaliteit voorhanden is in de kaarttoepassing waar je dan terecht komt.

2. Zoeken

Adres, coördinaat

Na intypen in het tekstveld bovenaan van een deel van het volledige adres (bijvoorbeeld *Meir, Antwer*) kan je een keuze maken uit de voorgestelde suggestielijst van passende adressen. Na keuze uit de lijst wordt de gekozen plaats getoond op kaart.

Evenzo is het mogelijk in dit zoekveld coördinaten in decimale LAT-LON (CRS:WGS84, EPSG: 4326) graden in te geven. Volgende inputformaten zijn mogelijk:

- o 50,3
- o 50 3
- o 50.9126,3.8265
- o 50,9126 3,8265
- o 50.9126 3.8265

De gebruikte projectie is Web Mercator (EPSG 3857 of srid: 900913). Let op: zelf vooraf omrekenen van de coördinaten naar hun decimale vorm is noodzakelijk!

De coördinaten kunnen ook als XY-coördinaten in Lambert72 worden ingegeven, bijvoorbeeld:

- o 102785,194563
- o 102785 194563
- o 102785.45,194563.55
- o 102785,45 194563,55

- o 102785.45 194563.55

Gebruik je de Enter -toets in het zoekveld of gebruik je de knop met het vergrootglas, dan wordt het tonen van de ingegeven waarde op de achtergrondkaart onmiddellijk uitgevoerd.

Meer info opvragen van een punt op de kaart

Er kan meer info opgevraagd worden over gevonden adressen, coördinaten of willekeurig aangeklikte punten.

Naast gegevens als naam of adres is er extra info beschikbaar:

- Voor een willekeurig aangeklikt punt op de kaart kan, wanneer voorhanden, info gegeven worden over deze kaarten.
- Via een link: 'meer info over <naam van de gemeente>' Klik je op deze link dan wordt een rapport in PDF geopend met info over de gemeente. In het document zelf vind je terug op welke periode de gerapporteerde data betrekking heeft.

Rubrieken in dit rapport:

- Demografische kenmerken
  - Bestuurskracht
  - Grondgebonden kenmerken en voorzieningen
  - Economische kerncijfers
  - Levensomstandigheden
- Coördinaten van de locatie op de kaart: de knop opent het coördinaten venster en geeft de coördinaten weer van het aangeduide punt op de kaart.

3. Help, disclaimer of bronnen

Deze pagina geeft meer uitleg over het gebruik van Geopunt en over de bronnen van Geopunt die gebruikt zijn in de kaarttoepassingen. Ook handleidingen van de kaarttoepassingen worden hier aangeboden en er is een disclaimer opgenomen.

4. Delen

Je vindt bij 'Delen' de URL van de kaarttoepassing die je kan delen met anderen via e-mail of sociale media.

De URL bevat het gebied van de kaart dat zichtbaar is.

Best zoom je vooraf zo goed mogelijk in naar de plaats op de kaart die je via de URL wil meenemen en duid je eventueel specifieke plaatsen aan.

Kies pas dan voor 'Delen' voor de volledige URL.

Het is belangrijk om te weten dat, wanneer je de URL gaat delen en deze wordt in een periode van 3 maanden niet aangeklikt, deze URL na die 3 maanden niet meer beschikbaar is.

5. Bekijken op volledige schermgrootte

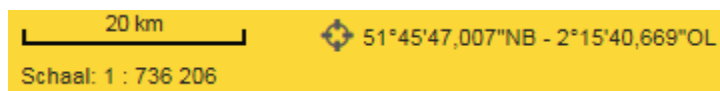
Via de maximaliseer-knop is het mogelijk de kaarttoepassing te bekijken zonder hoofdmenu en voettekst van de eigen Geopunt-website.

Terugkeren naar de oorspronkelijke schermgrootte met bovenaan het hoofdmenu en

onderaan de voettekst kan via de minimaliseer-knop .

6. Coördinaten en schaal

De getoonde coördinaten zijn in lengtegraden en breedtegraden (graden, minuten en seconden). De kaart is weergegeven in het projectiesysteem Web Mercator Projectie (= Google / Bing Maps Projectie = EPSG:3857).

De schaal is zowel weergegeven als schaalbaar en als numerieke schaal.

Een punt op de kaart kan in verschillende coördinaten stelsels getoond worden. Klik hiervoor op de knop onderaan het scherm. Beweeg vervolgens met de muis naar de plaats op de kaart waarvan je de coördinaten wenst te kennen

7. Kaarten vanaf 1712 tot heden bekijken

Je kan als het ware wandelen in de tijd van het jaar 1712 tot op heden, op volgende twee manieren:

1. start 'automatisch afspelen' door te klikken op de knop
druk op de knop voor een pauze bij het automatisch afspelen.
2. gebruik en beweeg deze knop naar rechts op de tijdslijn via 'drag & drop'.

Volgende kaarten zijn opgenomen op de tijdslijn:

Fricx

De 'Carte des Pays-Bas', E.H. Fricx, 1712

Eugène-Henri Fricx is de stichter van een belangrijke drukkersdynastie in de 18de eeuw te Brussel. Hij werd geboren in de 1644 in het hartje van Brussel (in de Sint-Gorikswijk). Zijn vader, Henri Fricx, was een handelaar, geen drukker of boekhandelaar, maar hij kwam terecht in een drukkersfamilie via zijn huwelijk met Barbe Mommaert. Op 16 mei 1689 werd Eugène-Henri Fricx "Imprimeur de sa majesté", een privilege dat hem werd toegekend door de "Conseil privé" van de koning van Spanje. Hoewel hij al sinds 1670 als drukker actief was, duurde het tot 1703 voor Fricx zijn eerste kaarten begon te drukken en te verkopen. Hoewel de eerste cartografische producten van Fricx interessant zijn, ten minste vanuit esthetisch oogpunt, heeft hij zijn reputatie vooral te danken aan zijn beroemde "carte des Pays-Bas" (kaart van de Nederlanden). Deze kaart is in feite een bundel van verschillende soorten kaarten, zoals wordt uitgelegd in de titel "Carte des Pays-Bas et des frontières de France, avec un recueil des plans des villes, sièges et batailles données entre les hauts alliés et la France." Deze titel bevindt zich op de titelpagina van wat wordt beschouwd als de eerste editie van de bundel van Fricx. Deze editie verscheen in 1712, toen 23 van de 24 topografische kaarten van de zuidelijke Nederlanden klaar waren. De vierentwintigste kaart werd pas in 1727 gepubliceerd. Fricx voegde voortdurend kaarten toe en wijzigde voortdurend de geografische informatie op de bestaande kaarten, zoals valt te zien in de talrijke wijzigingen aan de inhoudstafel op de titelpagina, waarvan de datum echter nooit veranderde. Deze kaarten werden gebundeld tot een atlas. Vanuit cartografisch oogpunt bestaat de atlas trouwens uit twee tamelijk verschillende delen. Het eerste bevat topografische kaarten, het tweede stadsplannen en plannen van belegeringen en veldslagen. Het topografische gedeelte waarin de Zuidelijke Nederlanden staan afgebeeld werd uiteindelijk nog aangevuld

met 4 topografische kaarten (totaal 28).

Het tweede deel van de atlas bevat 47 kaarten van slagvelden en van versterkingen, daterend van 1706 tot 1712. Sommige ervan werden gedrukt in het jaar waarin de veldslag plaatsvond en kunnen worden beschouwd als een soort militair verslag. De beide delen vormen dus een tamelijk bijzondere atlas. (Bron: naar: Wouter Bracke, Conservator van de Kaarten en Plannen bij de Koninklijke Bibliotheek van België in Brussel).

Via een samenwerking tussen de Koninklijke Bibliotheek van België (KBR) verkreeg het AGIV de mogelijkheid om de historische topografische kaarten te digitaliseren, te georefereren en ze raadpleegbaar te maken via geopunt.be, het geoportaal van GDI-Vlaanderen. De intellectuele eigendomsrechten van de georeferende kaarten zijn gedeeld tussen AGIV en KBR.

Ferraris

[Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, J.-J.-F. graaf de Ferraris, 1771-1778](#)

Het einde van de 18de eeuw was in onze gebieden een vrij onstabiele periode. Het huidige België bestond dan grosso modo uit de Oostenrijkse Nederlanden (dit omhelsde het Hertogdom Luxemburg, Hertogdom Brabant, Graafschap Henegouwen, Graafschap Vlaanderen), het Prinsbisdom Luik (Heilige Roomse Rijk) en het Hertogdom Bouillon. In opdracht van Keizerin Maria-Theresia en Keizer Jozef II werden de Oostenrijkse Nederlanden gekarteerd onder leiding van generaal Joseph-Jean-François graaf de Ferraris (1726 – 1814).

Deze eerste systematische grootschalige topografische kartering op schaal 1:11 520 (1771 – 1778) leidde tot een veelkleurige handschriftkaart – Kabinetskaart genaamd – in drie exemplaren waarvan de Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel er één bezit. Het is de eerste systematische en grootschalige kartering van “België”.

De 275 kaartbladen, geklasseerd volgens bundels, waren vergezeld van een beschrijvende tekst “Mémoires historiques, chronologiques et oeconomiques sur les .. feuilles du N°. de la Carte de Cabinet des Pais-Bas Autrichiens pour ...”, die in totaal 4000 bladzijden informatie biedt.

Omwille van het historische belang werd van deze originele kaartserie een facsimile in offset beschikbaar gesteld voor het brede publiek door het Gemeentekrediet van België op verkleinde, maar afgeronde, schaal van 1:25 000 en uitgegeven

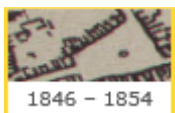

in quadrichromie tussen 1965 en 1976. In 2009 verscheen dan de Grote ATLAS FERRARIS, gerealiseerd door de KBR, het NGI en de uitgeverij Lannoo; ook een klein formaat versie werd recentelijk beschikbaar.

Het AGIV heeft via een overeenkomst met de KBR de kaartbladen georeferereerd en zo is de Kabinetskaart nu naadloos raadpleegbaar via het geoportaal van GDI-Vlaanderen.

Via een samenwerking tussen de Koninklijke Bibliotheek van België (KBR) verkreeg het AGIV de mogelijkheid om de historische topografische kaarten te digitaliseren, te georefereren en ze raadpleegbaar te maken via geopunt.be, het geoportaal van GDI-Vlaanderen. De intellectuele eigendomsrechten van de georeferereerde kaarten zijn gedeeld en rusten bij de KBR en het AGIV.

Vandermaelen

[Cartes topographiques de la Belgique, P. Vandermaelen, 1846 – 1854](#)

Philippe Vandermaelen (1795-1869) werd op het einde van de 18de eeuw te Brussel geboren in een rijke familie. Al in zijn kinderjaren stelde hij veel belang in de cartografie en hij vormde zich als autodidact. Hij begon zijn carrière met een werk van monumentale omvang: een Atlas universel, die hij tussen 1825 en 1827 publiceerde in veertig afleveringen van telkens tien folio's. Dit werk is in twee opzichten uitzonderlijk: het gaat om de eerste wereldatlas, op één enkele schaal, waarvan een reusachtige wereldbol met een doorsnede van 7,55 meter kan worden gemaakt; bovendien gaat het om de eerste atlas die tot stand kwam met een druktechniek die kunstenaars hoog schatten maar waarmee wetenschappers nog niet vertrouwd waren: de lithografie. Het duurde niet lang voor Philippe Vandermaelen internationale bekendheid genoot. Onmiddellijk daarop begon hij aan een Atlas de l'Europe in 165 folio's.

In 1830 richtte Vandermaelen aan de poorten van de stad het Etablissement géographique de Bruxelles op. Toen België onafhankelijk werd, paste de cartograaf zijn productie aan. In slechts enkele maanden tijd realiseerde hij de eerste bladen van een Carte de la Belgique d'après Ferraris in 42 folio's. Parallel leidde hij een grootschalige campagne voor het verzamelen van informatie op grond waarvan hij in 1831 kon beginnen met het uitgeven van de Dictionnaires géographiques spéciaux des provinces de la Belgique. Heel snel werd Vandermaelen de Belgische cartograaf bij uitstek. In 1831 kreeg hij van de regering de opdracht een Carte des frontières op te stellen op

grond waarvan de onderhandelingen tussen België en Holland werden gevoerd. Het was het begin van een lange samenwerking tussen de overheid en deze privé-ondernemer. Vandermaelen kreeg de opdracht om na de grenzen ook de wegen, kanalen, spoorwegen en de telegraaf in kaart te brengen en daarna ook de mijnen en fabrieken, de algemene waterpassing en de ondergrond van België en de uitbreiding van Brussel. Hij profiteerde van zijn bevoorrechte relaties met de overheid om de hand te leggen op de handgeschreven plannen van de gemeentelijke kadasters. Hij verwierf ook de bestaande driehoeksmetingen. Hij stuurde zijn topografen uit naar de negen provincies om er de nodige opmetingen te doen en publiceerde twee topografische kaarten van België: de kaart op schaal 1:80.000 in 25 folio's – een meesterwerk van de lithografie – was volledig voltooid in 1853, terwijl de 250 folio's van de kaart op schaal 1:20.000 verschenen tussen 1846 en 1854, lang vóór de kaart van het Krijgsdepot waarvan de eerste folio's pas in 1865 van de persen rolden. Toen het Etablissement géographique de Bruxelles in 1880 voorgoed zijn deuren sloot verwierf de Koninklijke Bibliotheek van België het leeuwendeel van de immense productie (Bron: KBR).

Via een samenwerking tussen de Koninklijke Bibliotheek van België (KBR) verkreeg het AGIV de mogelijkheid om de topografische kaarten te digitaliseren, te georefereren en ze raadpleegbaar te maken via het geoportaal van GDI-Vlaanderen. De intellectuele eigendomsrechten van de georeferende kaarten zijn gedeeld tussen AGIV en KBR.

Popp

[Atlas cadastrale parcellaire de la Belgique, P.-C. Popp1842 – 1879](#)

Tussen 1842 en 1879 begon Philippe-Christian POPP (1805-1879) met het ambitieuze project waarvoor Philippe VANDERMAELEN het initiatief had genomen en dat erin bestond om de kadasterplannen te tekenen van alle Belgische gemeenten die hij wenste te vulgariser, mettre à la portée de tout le monde et de toutes les bourses (vulgariseren en voor iedereen voor een bescheiden prijs beschikbaar te maken). Zijn dood in 1879 onderbrak de totstandkoming van zijn Atlas cadastral parcellaire de la Belgique [...]. Zijn weduwe Caroline-Clémence BOUSSART (1808-1891) voltooide de publicatie van de plannen voor de provincie Luik.

Het fonds telt ongeveer 1.800 plannen (waarvan sommige op meerdere folio's), te vermeerderen met de 164 kadasterplannen van de Atlas cadastral du Royaume de Belgique die Philippe VANDERMAELEN publiceerde (Bron: KBR).

Luchtfoto '79-'90

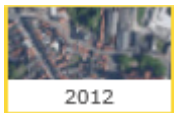

Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen

De orthofotomozaïek is samengesteld uit luchtopnamen die, tijdens de zomerseizoenen, ingewonnen werden over een periode van 1979 tot en met 1990. Ze toont een gebiedsdekkende orthofotobedekking van het Vlaamse Gewest, inclusief het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met een grondresolutie van 1 m.

Het product wordt aangevuld met een dataset 'vliegdagcontour' die voor ieder deel van de mozaïek de exacte opnamedatum weergeeft.

Luchtfoto 2012

Orthofotomozaïek, middenschalgig, zomeropnamen, kleur, 2012, Vlaanderen

Digitale fotografische luchtopnamen in de zomer van 2012 (22 tot en met 24 juli 2012) met een grondresolutie van 40 cm zijn gebruikt voor de productie van een Vlaanderen en Brussel dekkende orthofotomozaïek.

Deze orthofotomozaïek levert een duidelijk beeld van de bodembedekking, met name vegetatie.

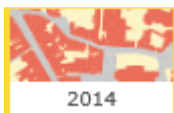
Luchtfoto 2013

Orthofotomozaïek, middenschalgig, winteropnamen, kleur, 2013, Vlaanderen

Deze rasterlaag is een compilatie van de meest recente orthofotomozaïeken (winteropnames) die voor ieder deel van Vlaanderen beschikbaar zijn en werd bijgewerkt telkens er een nieuw deel ingewonnen is. De compilatie heeft een grondresolutie van 25cm.

Basiskaart-GRB 2014

Grootschalig Referentiebestand- Kleur

Het Grootschalig Referentiebestand (GRB) is een geografisch informatiesysteem dat dient als topografische referentie voor Vlaanderen. Het is een gemeenschappelijke geografische basis waarop alle gebruikers eigen gegevens kunnen enten. Het GRB bevat enkel geografische en kenmerkende informatie van goed definieerbare, conventioneel aanvaarde referentiegegevens: gebouwen, percelen, wegen en hun inrichting, waterlopen, spoorbanen en het wegennetwerk. Deze objecten worden gedetailleerd en nauwkeurig opgemeten zodat de gegevens bruikbaar zijn in een grootschalige voorstelling met een schaalbereik tussen 1/250 en 1/5000.

8. In- en uitzoomen

Hiermee kan je meer of minder detail zien op de kaart. Via klik op de wereldbol wordt het grondgebied Vlaanderen passend getoond binnen de toepassing.

Je kan ook inzoomen door een kader te tekenen op de kaart. Hiervoor houd je de 'shift-toets' ingedrukt en trek je een kader met de muis of touchpad. Bij loslaten ben je ingezoomd op het aangeduide gebied.

ANNEX:

Document versie 1.1 t.o.v. document versie 1.0:

- Aanvulling in paragraaf '1.Kaarttoepassing kiezen': nieuwe kaarttoepassing 'Bouwen'

Document versie 1.2 t.o.v. document versie 1.1:

- Aanvulling in paragraaf '1.Kaarttoepassing kiezen': nieuwe kaarttoepassing 'Vrije tijd'

Document versie 1.3 t.o.v. document versie 1.2:

- Aanvulling in paragraaf '1.Kaarttoepassing kiezen': nieuwe kaarttoepassing 'Waterlopen'